

Neljapäev, 8. oktoober 2015

P8_TA(2015)0343

Olukord Tais

Euroopa Parlamendi 8. oktoobri 2015. aasta resolutsioon olukorra kohta Tais (2015/2875(RSP))

(2017/C 349/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Tai kohta, eriti 20. mai 2010. aasta ⁽¹⁾, 6. veebruari 2014. aasta ⁽²⁾ ja 21. mai 2015. aasta ⁽³⁾ resolutsioone;
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Federica Mogherini pressiesindaja 2. aprilli 2015. aasta avaldust muutuste kohta Tais,
- võttes arvesse 14. novembri 2014. aasta, 30. juuni 2015. aasta 24. septembri 2015. aasta avaldusi, mille tegi ELi esindus Tais kokkuleppel ELi Tai missiooni juhtidega;
- võttes arvesse nõukogu 23. juuni 2014. aasta järeldusi Tai kohta,
- võttes arvesse eelmise liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton 15. mai 2013. aastal komisjoni nimel antud vastust Andy Halli olukorra kohta,
- võttes arvesse sõnavabaduse edendamise ja kaitsega tegeleva ÜRO eriraportööri 1. aprillil 2015. aastal avaldatud pressiteadet,
- võttes arvesse Tai olukorra üldist korrapärast läbivaatamist ÜRO Inimõiguste Nõukogus ja selle 5. oktoobri 2011. aasta soovitusi,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse 1998. aasta inimõiguste kaitsjaid käsitlevat ÜRO deklaratsiooni,
- võttes arvesse 1966. aastal vastu võetud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, millega Tai on ühinenud,
- võttes arvesse 1984. aasta piinamise ja muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemise või karistamise vastast ÜRO konventsiooni,
- võttes arvesse Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni inimõiguste deklaratsiooni,
- võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. võttes arvesse, et Tai sõjavägi kukutas 20. mail 2014 Tai valitsuse ja kehtestas üleriigilise sõjaseisukorra, sundides rahu ja korra eest vastutavat halduskeskust laiali minema,
- B. arvestades, et sõjavägi moodustas rahu ja korra hoidmise riikliku nõukogu, mille juht, kindral Prayuth Chan-ocha, kasutab korralduste andmisel ja põhiseadusreformi läbiviimisel piiramatuid volitusi ja võimu;

⁽¹⁾ ELT C 161 E, 31.5.2011, lk 152.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0107.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0211.

Neljapäev, 8. oktoober 2015

- C. arvestades, et peamised rahu ja korra hoidmise riikliku nõukogu poolt loodud põhiseaduslikud organid on sõjaväelaste kontrolli all, ning arvestades, et rahu ja korra hoidmise riikliku nõukogu liikmetel on ajal, mil nad on ametis, ajutise põhiseaduse artiklite 44 ja 47 alusel täielik puutumatus igasuguse väärkäitumise, vastutuse või kohustuse puhuks;
- D. arvestades, et põhiseaduskomisjon lõpetas uue põhiseaduse koostamise 29. augustil 2015 ning riiklik reforminõukogu lükkas selle 6. septembril 2015 tagasi; arvestades, et uus põhiseaduskomisjon peab põhiseaduse 180 päeva jooksul ringi tegema, ning arvestades, et nimetatud hiljutine tagasilükkamine võib sõjaväelist võimu riigis pikendada;
- E. arvestades, et rahu ja korra hoidmise riiklik nõukogu on esitanud poliitilist ja inimõiguste olukorda Tais kirjeldavatele juhtivatele veebisaitidele ajutise põhiseaduse artikli 44 põhjal süüdistuse riikliku julgeoleku ohustamises, ning arvestades, et kõigi kohalike poliitiliste jõududega seostatavaid televisioonikanaleid ja kohalikke raadiojaamu tsenseeritakse rangelt;
- F. arvestades, et hiljuti vastuvõetud avaliku kogunemise seadusega, mis jõustus 14. augustil 2015, piiratakse tugevalt kogunemisvabadust ja kehtestatakse karmid karistused (kuni 10-aastane vangistus) selliste süütegude eest nagu avalike teenuste häirimine;
- G. arvestades, et nn rahu ja korra hoidmise tagajateks on määratud sõjaväelased, kes võivad meelevaldselt inimesi vahistada, viia läbi uurimisi ja korraldada ilma läbiotsimismäärusest läbiotsimisi;
- H. arvestades, et rahumeelsetes meeleavaldustes osalejaid on mõistetud korduvalt süüdi mässule õhutamises ja seaduserikkumises, ning arvestades, et vahistatud on 14 uudemokraatliku liikumise aktivisti;
- I. arvestades, et Tais kohaldatakse ikka veel surmanuhtlust, ja arvestades, et uued õigusaktid on avardanud asjaolude ringi, mille puhul seda võib määrata;
- J. arvestades, et riigipöörde järgselt on *lèse-majesté* (majesteedisolvamise) seaduse alusel vangistatute arv hüppeliselt kasvanud;
- K. arvestades, et riiklikule inimõiguste komisjonile ei ole antud luba juurdepääsuks piinatud või väärkoheldud isikutele, keda hoitakse sõjaväekohtute volitustega ilma süüdistust esitamata või kohtumenetlust läbi viimata pikaajalises vangistuses;
- L. arvestades, et riigipöörde järgselt on kohalike kogukonna- ja maaõigusaktivistide turvalisus vähenenud;
- M. arvestades, et Tai ei ole ühinenud 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni ega selle 1967. aasta protokolliga ning tal puudub ametlik riiklik varjupaigavõrgustik; arvestades, et Tai võimud jätkavad põgenike ja varjupaigataotlejate tagasisaatmist riikidesse, kus neid võidakse taga kiusata;
- N. arvestades, et Tail on vastavalt rahvusvahelistele lepingutele, millega ta on ühinenud, kohustus uurida piinamisi, surmajuhtumeid vanglas ja muid väidetavaid tõsiseid inimõiguste rikkumisi ning süüdlased nõuetekohaselt vastutusele võtta;
- O. arvestades, et ELi kodanikust töötajate õiguste eest võitleja Andy Halli vastu kriminaalkorras esitatud laimusiüldistusest on loobutud, kuid arvestades, et kuna ta tegi koostööd Finnwatchi aruandele, milles väideti, et Tai ananassikaubandusega tegelev hulgimüüja eksploateerib töötajaid, võidakse talle esitada süüdistus arvutikuriteos ja laimamises ja kahes laimuga seotud tsiviilkohtuasjas, mille tagajärjel ta võib saada 7-aastase vanglakaristuse ja miljonite dollarite suuruse trahvi, hoolimata sellest, et töötajate õiguste rikkumist nimetatud ettevõtte poolt kinnitasid varasematel kohtuistungitel ka Tai tööministeerium ja üks ettevõtte töötaja; arvestades, et tema kohtuasja arutatakse 19. oktoobril 2015;

Neljapäev, 8. oktoober 2015

- P. arvestades, et kuigi Tai on ratifitseerinud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsiooni nr 29, on võõrtöötajad vähe kaitstud; arvestades, et töötajatega kaubitsemine on suur probleem; arvestades, et eriti murettekitav on olukord kalandussektoris;
- Q. arvestades, et EL on 2013. aastal alanud läbirääkimised kahepoolse vabakaubanduslepingu üle Taiga peatanud, ning arvestades, et EL keeldub allkirjastamast 2013. aasta novembriks lõplikult välja töötatud partnerlus- ja koostöölepingut, seni kuni Tais ei ole demokraatlikku valitsust; arvestades, et EL on Tai suuruselt kolmas kaubanduspartner;
1. on rahul ELi jõulise toetusega Tai rahvale, kellega teda seovad tugevad ja pikaajalised poliitilised ning majandus- ja kultuurisidemed; rõhutab, et Tai sõbra ja partnerina on EL korduvalt nõudnud demokraatliku protsessi taastamist;
 2. on samas sügavalt mures halveneva inimõiguste olukorra pärast Tais pärast 2014. aasta mais toimunud ebaseaduslikku riigipööret;
 3. nõuab tungivalt, et Tai ametivõimud tühistaksid vabadusele ja muude, eelkõige rahumeelses poliitilises tegevuses osalemisega seotud inimõiguste kasutamisele kehtestatud repressiivsed piirangud;
 4. kutsub Tai ametivõime üles tühistama süüdimõistvad kohtuotsused, loobuma süüdistustest ning vabastama üksikisikud ja ajakirjanikud, kes on saanud süüdistuse või süüdi mõistetud sõna- või kogunemisvabaduse rahumeelse kasutamise eest; palub, et valitsus viivitamatult tunnistaks kehtetuks ajutise põhiseaduse artikli 44 ja sellega seonduvad sätted, mille alusel Tai ametivõimud suruvad maha põhiõigusi ja rikuvad karistamatult inimõigusi;
 5. palub, et Tai ametivõimud aitaksid tõkestada elanikkonda ähvardavaid julgeolekuohte ning paremini lahendada kogukonnaliikmete ja maaõigusaktivistide muresid;
 6. palub Tai ametivõimudel võimalikult kiiresti alustada poliitilise võimu üleandmist sõjaväelastelt tsiviilvõimudele; võtab teadmiseks selge kava korraldada vabad ja ausad valimised ning nõuab selle tähtaegadest kinnipidamist;
 7. õhutab kohtualluvust tsiviilisikute üle täielikult sõjakohtutelt tsiviilkohtutele üle andma ja tegema lõppu inimeste meelevaldsele kinnipidamisele sõjaseisukorra alusel, samuti meetmeid, mis tugevdamise asemel piiraksid sõjaväelaste õigust tsiviilisikuid vahistada;
 8. soovib ametivõimudel majesteedisolvamise (*lèse-majesté*) seaduse uuesti läbi vaadata, nii et selle alusel ei saaks kedagi karistada poliitiliste seisukohtade rahumeelse väljendamisest, ning peatada nimetatud seaduse laialdane kasutamine sellega mitteseotud juhtudel;
 9. palub tunnustada ja kaitsta kõigi, sealhulgas inimõiguslaste õigust turvalisusele, ning kõigi inimõiguslaste õiguste rikkumiste kiiret, tulemuslikku ja sõltumatut uurimist;
 10. võtab teadmiseks, et Tai valitsus seadis ametisse uue põhiseaduse koostamise komisjoni, kelle eesmärk on koostada võimalikult kiiresti uus põhiseadus; nõuab põhiseadust, mille aluseks oleksid sellised demokraatlikud põhimõtted nagu võrdsus, vabadus, õiglane esindatus, läbipaistvus, aruandekohustus, inimõigused, õigusriigi põhimõtted ja ressursside üldkättesaadavus;
 11. kutsub Tai valitsust üles täitma oma põhiseaduslikke ja rahvusvahelisi kohustusi seoses kohtunike sõltumatuse, sõna-, ühinemis- ja rahumeelsete kogunemiste vabaduse ning poliitilise pluralismiga, eriti riigi nn laimuvastaste seaduste karmistumist arvestades;

Neljapäev, 8. oktoober 2015

12. võtab teadmiseks Tai valitsuse meetmed, mille eesmärk on täita inimkaubanduse likvideerimise miinimumnõuded ja teha lõpp püsivale kaasaegsele orjapidamisele kalandusvaldkonna varustusahelas; soovib valitsusel need meetmed kiirkorras rakendada ja oma tegevust intensiivistada;
13. kutsub Tai valitsust üles allkirjastama ja ratifitseerima 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni või selle 1967. aasta protokoll;
14. nõuab tungivalt, et Tai astuks konkreetseid samme surmanuhtluse kaotamiseks;
15. tervitab soojalt Tai soolise võrdõiguslikkuse seaduse vastuvõtmist kui märki sellest, et tänu antud seaduse alusel kohtlemisele ootab riigi lesbised, geisid, biseksuaale ja transsoolisi inimesi senisest kaasavam tulevik;
16. on rahul otsusega loobuda Andy Hallile laimamise eest esitatud kriminaalsüüdistusest, ja tema järgnenud vabastamisega; nõuab, et loobutaks ka tema vastu Lõuna-Bangkoki kriminaalkohtus arvutikuritegude ja kriminaalkorras esitatud laimusiüldistuste põhjal algatatud kohtuasjadest, arvestades, et tema kui inimõiguslase tegevuse eesmärk oli inimkaubanduse juhtude paljastamine ja Tais elavate võõrtööliste õigusliku seisundi parandamine, mistõttu tal on õigus ilma survestamist kartmata teostada uurimis- ja eestkostetegevust; seoses laimusiüldistuse põhjal algatatud tsiviilkohtuasjadega on mures selle pärast, et tema kohtuistung ei pruugi olla täiesti erapooletu, kuna on teateid hagi esitanud firma ja tähtsate Tai poliitikute vahelistest sidemetest seoses omandiõigustega; palub ELi esindusel jätkuvalt hoolikalt jälgida hr Halli õiguslikku olukorda ja viibida tema kohtuistungitel;
17. tunneb heameelt selle üle, et 1. septembril 2015 mõisteti Phuket provintsi kohtus õigeks ajakirjanikud Chutima 'Oi' Sidasathian ja Alan Morison;
18. nõuab tungivalt, et rahvusvaheline kogukond ja eelkõige EL teeksid kõik, et võidelda inimkaubanduse, orjatöö ja sunniviisilise rände vastu, propageerides rahvusvahelist koostööd töötajatega seotud inimõiguste rikkumiste tõkestamisel ja nende üle järelevalve teostamisel;
19. soovib ELil ja Tai valitsusel alustada konstruktiivset dialoogi inimõiguste kaitse ning Tai ja kogu piirkonna demokraatiseerimisprotsessidega seotud küsimustes; kinnitab veel kord oma toetust demokraatiseerimisprotsessidele Tais;
20. toetab komisjoni ja Euroopa välisteenistust jätkuva majandusliku ja poliitilise surve avaldamisel eesmärgiga tagada Tai tagasipöördumine demokraatliku valitsemisviisi juurde; sellega seoses tuleb Tai valitsusele meelde, et seni, kuni sõjaväehunta on võimalik, ei saa ELi ja Tai vahelise vabakaubanduslepingu ning partnerlus- ja koostöölepingu sõlmimiseks peetavatel läbirääkimistel edu oodata;
21. tervitab Tai uut rolli ASEANi ja ELi vaheliste suhete koordinaatorriigina aastatel 2015–2018; juhib tähelepanu ELi ja ASEANi vahelisest koostööst saadavale vastastikusele kasule;
22. palub Euroopa välisteenistusel, ELi esindusel ja liikmesriikide esindustel kasutada kõiki kättesaadavaid vahendeid selleks, et tagada Tais inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete tunnustamine, ning selleks eeskätt jätkuvalt jälgida opositsioonijuhtidega seotud uurimisi ja kohtulikke kuulamisi;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, komisjonile, Tai valitsusele ja parlamendile, liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule ning Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni liikmesriikide valitsustele.